

Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí

PODZIM 2015

I. Průchová

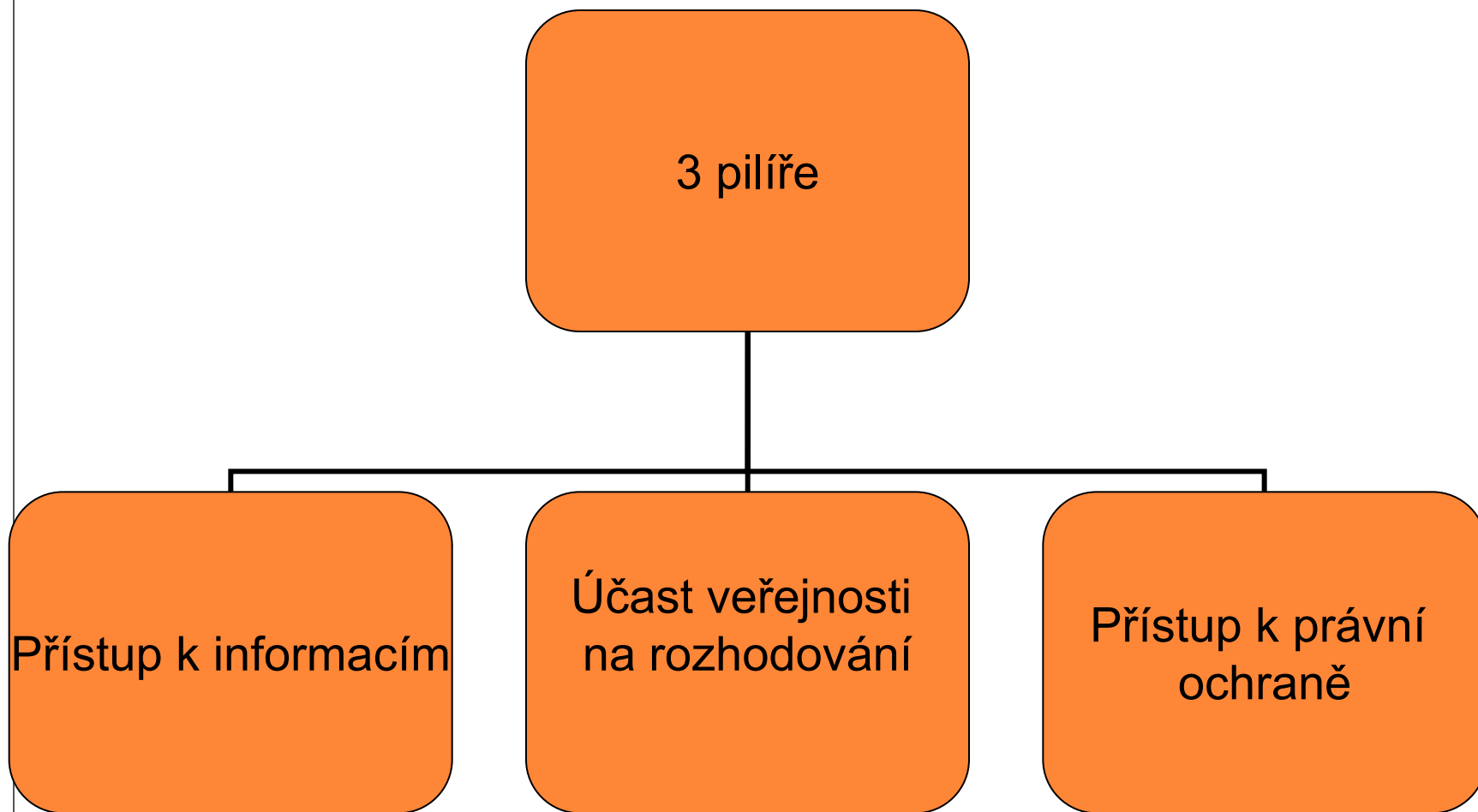
Aarhuská úmluva

- Sdělení MZV č. 124/2004 Sb.m.s. **Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k ochraně ve věcech životního prostředí**
- Dne 17. 2. 2005 ratifikovalo Aarhuskou úmluvu Evropské společenství.

Prameny k implementaci AÚ

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 **o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí** a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS;
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/35/ES ze dne 26. května 2003 o **účasti veřejnosti na vypracovávání některých plánů a programů týkajících se životního prostředí** a o změně směrnic Rady 85/337/EHS a 96/61/ES, pokud jde o účast veřejnosti a přístup k právní ochraně;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 ze dne 6. září 2006 o **použití ustanovení Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí na orgány a subjekty Společenství.**
- 2003:
 - *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o přístupu ke spravedlnosti ve věcech životního prostředí*
 - *nerealizováno*

Aarhuská úmluva

Právo na informace o ŽP

- Viz přednáška V. Vomáčka

„Veřejnost“ dle Aarhuské úmluvy

○ pojem veřejnosti

- podle Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k ochraně ve věcech životního prostředí - Aarhuská úmluva (Sdělení MZV č. 124/2004 Sb.):

-

- Čl. 2 odst. 4 AÚ

- „**veřejnost**“

- znamená **jednu nebo více fyzických nebo právnických osob** a - v souladu s vnitrostátní právní úpravou nebo praxí - jejich sdružení, organizace nebo skupiny;

-

- Čl. 2 odst. 5 AÚ

- "**dotčená veřejnost**„

- je veřejnost, která je - nebo může být - ovlivněna environmentálním rozhodováním, *anebo* která má na tomto rozhodování určitý zájem; pro účely této definice se u nevládních organizací podporujících ochranu životního prostředí a splňujících požadavky vnitrostátních právních předpisů předpokládá, že mají na environmentálním rozhodování zájem.

Definice veřejnosti v čs. právním řádu

- **NOVĚ** pojem veřejnosti v zák. č. 100/2001 Sb. na základě novely zák. č. 39/2015 Sb. (úč. 1.4.2015) v prostředí zákona o posuzování vlivů na životní prostředí
- § 3 písm. h)
 - **veřejností**
 - jedna nebo více osob
- § 3 písm. i)
 - **dotčenou veřejností**
 - 1. osoba, která může být rozhodnutím vydaným v navazujícím řízení dotčena ve svých právech nebo povinnostech,
 - 2. právnická osoba soukromého práva,
 - jejímž **předmětem činnosti** je podle zakladatelského právního jednání **ochrana životního prostředí nebo veřejného zdraví**, a jejíž hlavní činností není podnikání nebo jiná výdělečná činnost, která **vznikla alespoň 3 roky před dnem zveřejnění informací o navazujícím případně před dnem vydání podle § 7 odst. 6 zákona EIA** (negativní rozhodnutí ve vztahu ke zjišťovacímu řízení), **NEBO**
 - kterou podporuje svými podpisy **nejméně 200 osob**,
 - Tzn.: „podporující podpisovou listina“- podpisy nejméně 200 osob.

„Veřejnost“ – kategorizace, shrnutí

- jednotlivé fyzické osoby/člověk a právnické osoby
 - hájící vlastní zájem
 - reprezentující zájem kvalifikované skupiny osob (zástupce veřejnosti v ÚP, pokud se námitky na základě věcně shodné připomínky týká životního prostředí)
 - ! **Specifika: EIA a navazující řízení: osoba, která může být rozhodnutím vydaným v navazujícím řízení dotčena ve svých právech nebo povinnostech**
- neformální skupiny fyzických osob bez právní subjektivity
- formální skupiny osob podle zvl. pr. předpisů bez právní subjektivity (např. petiční výbor)
- formalizované skupiny osob s právní subjektivitou
 - např.
 - spolky (NOZ) - dříve občanská sdružení,
 - obecně prospěšné společnosti,
 - nadace
 - ! **Specifika: EIA a navazující řízení:** „privilegované“ právnické soukromých osob jako dotčené veřejnosti v procesu EIA

Formy účasti veřejnosti přehled

- výkon práva shromažďovacího
- výkon práva sdružovacího
- výkon práva petičního
- podávání podnětů
- podávání stížností
- výkon práva podílet se na správě věcí veřejných
- účast v místním referendu
- výkon práva na informace
- účast ve správních řízeních
 - Navazujících na proces EIA
 - Ostatních
- účast ve správních procesech, které nemají povahu správních řízení
- účast v rámci soudnictví
 - občanskoprávní
 - správní soudnictví
 - trestní
 - Ústavní soud
- uzavírání smluv, dohod
- ostatní formy participace na ochraně životního prostředí
 - Např.
 - Veřejné stráže
 - Zapojení do rad národních parků

Správní procesy

Základní práva účastníků v procesech

- právo **účastnit se** vyjmenovaných řízení,
- právo **být informován** o určitém okruhu informací z řízení, a to **přiměřeně, včas a účinně** (včetně podkladových materiálů k rozhodnutí a výsledného rozhodnutí),
- právo na **dostatečnou lhůtu na přípravu** na jednotlivé fáze řízení,
- právo **účastnit se již v rané fázi řízení**, kdy jsou ještě všechny možnosti otevřené,
- právo podávat **připomínky/námítky**
- právo na řádné vypořádání **připomínek/námítek** veřejnosti ve výsledném rozhodnutí.

Připomínky

- Každý
 - Např.:
 - v procesech **SEA, EIA** (zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí)
 - **v procesech podle stavebního zákona** (zák.č. 183/2006 Sb.)
 - **Zástupce veřejnosti** - Specifický subjekt (§23 StZ)
 - **na základě věcně shodné připomínky kvalifikovaného počtu občanů vznáší námítku v zákonem stanovených fázích pořizování územně plánovací dokumentace**
 - při projednávání **bezpečnostních programů, havarijních plánů** (zákon č. 353/1999 Sb. o prevenci závažných havárií, atomový zákon)
 - **v řízeních týkajících se povolení k jednotlivým formám nakládání s GMO** (zákon č. 78/2004 Sb., o geneticky modifikovaných organismech)

Účastenství ve správním řízení

- podle § 70 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
 - **Spolek nebo pobočný spolek** (dříve občanské sdružení nebo jeho organizační jednotka), **jehož hlavním posláním je podle stanov ochrana přírody a krajiny**) mohou účastnit řízení, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany a přírody chráněné tímto zákonem.
 - Řízení podle zák.č. 114/1992 Sb.
 - Účast v řízeních podle jiného zákona
 - **Stavební zákon**
 - **Územní řízení ,Stavební řízení, řízení o změně stavby**
 - *pozn. v případě, že nejde o navazující řízení dle zák. EIA*

Účastenství ve správním řízení

- Účast v „navazujících řízeních“ na proces EIA dle § 9c zák. EIA
 - **veřejnost** může v navazujícím řízení uplatňovat připomínky k záměru.
 - Pokud se podáním písemného oznámení přihlásí správnímu orgánu, který navazující řízení vede, do 30 dnů ode dne zveřejnění informací podle § 9b odst. 1 zákona EIA, stává se účastníkem navazujícího řízení též
 - **obec dotčená záměrem**
 - **dotčená veřejnost**

Účastenství ve správním řízení

- Podle § 7 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci
 - spolek (dříve „občanská sdružení), obecně prospěšné společnosti, zaměstnavatelské svazy nebo hospodářské komory, jejichž předmětem činnosti je prosazování a ochrana profesních zájmů nebo veřejných zájmů podle zvláštních právních předpisů“).
- Podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách
 - Spolek (dříve „občanské sdružení), jehož cílem je podle jeho stanov ochrana životního prostředí“
 - Ve správních řízeních vedených podle vodního zákona
- Podle § 18 odst. 1 zák.č. 61/1988 Sb. o hornické činnosti
 - „občané“ jejichž práva a právem chráněné zájmy nebo povinnosti mohou být dotčeny povolení, hornické činností dotčeny
- NE – v řízeních podle zák.č. 18/1997 Sb. (atomový zákon)
 - § 14 odst. 1 AZ
 - - účastníkem je pouze „žadatel“
 - Judikatura NSS, ÚS
 - § 94 zák.č.258/2000 Sb., o veřejném zdraví
 - Účastníkem řízení o povolování provozu nadlimitního zdroje hluku je pouze návrhová, tj. provozovatel

Přístup k právní ochraně

Přístup k právní ochraně

- možnost napadat správní akty či opomenutí správních úřadů i soukromých osob u nezávislého a nestranného orgánu. Aarhuská úmluva toto oprávnění dále dělí na tři oblasti:
 - soudní ochrana přístupu k informacím,
 - soudní ochrana účasti veřejnosti,
 - soudní ochrana životního prostředí „obecně“.

Čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy

- každá strana zajistí, aby osoby z řad veřejnosti splňující kritéria, pokud jsou nějaká stanovena ve vnitrostátním právu, měly přístup ke správním nebo soudním řízením, aby mohly vznášet námitky proti jednání, aktům nebo opomenutí ze strany soukromých osob nebo orgánů veřejné správy, jež jsou v rozporu s ustanoveními jejího vnitrostátního práva týkajícího se životního prostředí.
 - Problém s přímým účinkem cit. ustanovení
 - Judikatura – viz semináře

Doporučený studijní pramen:
dostupné na:

<http://www.ilaw.cas.cz/index.php?page=318>

Hana Müllerová, Petra Humlíčková

NOVÉ PŘÍSTUPY

k implementaci Aarhuské
úmluvy v ČR

ÚSTAV STÁTU A PRÁVA AV ČR

Děkuji za pozornost!